

Abstrakt

Práce se věnuje managementu bilingvismu v situaci jazykového posunu, tj. tomu, jak se jednotlivci a organizace chovají vůči dvojjazyčnosti, jak s ní zacházejí, a to v situaci, kdy společnost přechází od užívání jednoho jazyka k jazyku jinému. Práce se konkrétně zaměřuje na vybrané, dosud méně zkoumané aspekty současné jazykové situace v Bělorusku. Analyzované aspekty zahrnují: 1) geosémiotiku a management jazykového posunu na nápisech ve veřejném prostoru, 2) management jazykových problémů se zaměřením na školství a 3) snahy o obrácený jazykový posun k běloruštině. Pozornost se přitom věnuje korespondencím mezi jazykovým managementem občanů a státních nebo jiných veřejných organizací. Cílem práce je přispět jak k lepšímu poznání jazykové situace v Bělorusku, tak k rozpracování některých sociolingvistických konceptů, jako je zejména *jazykový posun* a *jazykový problém*. Práce aplikuje teorii jazykového managementu jako obecný model jazykového posunu a jako instrument k diagnostice jazykových problémů. Při aplikaci teorie v uvedených kontextech se ukázalo jako užitečné rozšířit ji o koncept diskurzu a kolektivního jednání, které pomůžou konceptualizovat propojení mezi jednoduchým a organizovaným jazykovým managementem, respektive mezi mikrosociální a makrosociální rovinou.

Klíčová slova

bilingvismus, jazykový posun, jazykový management, jazykový problém, jazyková politika, diskurz, jazyková krajina, geosémiotika, školství, Bělorusko, běloruština, ruština

Abstract

The thesis deals with the management of bilingualism in the situation of language shift, i.e. with how individuals and organizations behave toward or treat bilingualism in the situation in which the community is moving from the use of one language to that of another. In particular, the study focuses on several selected, hitherto less studied, aspects of the current linguistic situation in Belarus. The aspects analyzed include: (1) the geosemiotics and the management of language shift on signs in public space, (2) the management of language problems with the focus on education and (3) efforts at a reverse language shift to Belarusian. At the same time, attention is paid to the correspondence between the language management carried out by citizens and the one carried out by governmental or other public organizations. The aim of this study is to contribute to a better understanding of the linguistic situation in Belarus as well as to elaborate on some sociolinguistic concepts, such as, in particular, *language shift* and the *language problem*. The study applies the Language Management Theory as a general model of language shift and as an instrument for the diagnosis of language problems. The application of the theory in the above mentioned contexts showed that it be useful to enrich the theory with the concept of discourse and of collective action, which would help to conceptualize the linkage between simple and organized language management, or between the micro- and the macro-social levels.

Keywords

bilingualism, language shift, language management, language problem, language policy, discourse, linguistic landscape, geosemiotics, school education, Belarus, Belarusian language, Russian language